

Advies Stoas Hogeschool

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van Stoas Hogeschool (hierna Stoas) dat het College van Bestuur van Stoas met de brieven van 27 april 2012 (kenmerk 11bpe20382eve) en 19 juni 2012 (kenmerk 12bpe20877eve) aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van Stoas beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) mede namens de minister van EL&I heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 5 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van Stoas. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft Stoas het voorstel toegelicht.

Profiel

Stoas beschrijft haar profiel als volgt.

Stoas ontwikkelt en profileert zich als kenniscentrum voor 'leren en ontwikkelen van professionals en organisaties in hun omgeving', toegepast op het groene kennissysteem. Met 'ecologische intelligentie' als uitgangspunt wil Stoas bijdragen aan een duurzamere wereld. De kernactiviteit van Stoas is de enige tweedegraadslerarenopleiding (educatie en kennismanagement groene sector) voor het groene onderwijs. Afgestudeerden van deze opleiding zijn bevoegd en bekwaam voor de vakken in het domein van landbouw en natuurlijke omgeving in het (v)mbo. Stoas vormt samen met HAS Den Bosch, CAH Dronten, Hogeschool Van Hall Larenstein en het domein Agriculture van Hogeschool Inholland het Hoger Agrarisch Onderwijs (HAO). Het HAO maakt onderdeel uit van de Groene Kenniscoöperatie (GKC): een samenwerkingsverband van en voor de instelling voor groen onderwijs en onderzoek, gericht op het versterken van de onderlinge samenhang, uitwisseling van kennis en gezamenlijke participatie in onderzoeksprogramma's en -centra. Sinds 2006 maakt Stoas deel uit van de Aeres Groep. De Aeres Groep bestaat uit Stoas, CAH, Groenhorst (groen vmbo en mbo met vestigingen op 10 locaties), Groenhorst College Praktijkonderwijs, PTC+ (praktijkleren) en Aeres Contract (met Agrojobs en Payrolljobs, landelijke arbeidsbemiddeling).

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel van Stoas als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van Stoas streefwaarden voor de verplichte indicatoren met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* bevat. Stoas streeft naar een verhoging van het bachelorrendement van 65,6 naar 72%. Daarbij streeft Stoas

naar een forse verlaging van het uitvalpercentage van 43% naar 25%. Stoas geeft aan dat het hoge uitvalpercentage in 2010 een opvallende piek is in vergelijking met de scores op deze indicator in de voorgaande jaren. De piek werd veroorzaakt door de verhuizing naar de nieuwe vestigingsplaats Wageningen. Om het rendement en de samenhang in het curriculum te verbeteren investeert Stoas in studieloopbaanbegeleiding, werkplekleren, basisvaardigheden, studievoortgang en assessments. Op dit moment kent Stoas slechts één opleiding, zodat switch niet relevant is. Mocht er de komende jaren sprake zijn van uitbreiding opleidingenaanbod, dan streeft Stoas naar een beperkt switchpercentage. Naast bovenstaande ambities wil Stoas de waardering door studenten (NSE) verhogen, hoewel dit op de minimale HAO-doelstelling ligt. Stoas zet sterk in op verhogen van docentkwaliteit. De intensiteit van het onderwijs ligt al op een hoog niveau en dit wil Stoas vasthouden. Na evaluatie in 2012 wil Stoas bezien of de al hoge onderwijsintensiteit nog verder verhoogd moet worden. De indirecte kosten worden gereduceerd. Gezien bovenstaande ambities en gezien de vergelijking met andere instellingen concludeert de commissie dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat Stoas maatregelen neemt voor de ontwikkeling van een breder opleidingsportefeuille. Stoas biedt, naast de bacheloropleiding, al sinds een aantal jaren een kopopleiding aan die is bedoeld voor HAO-afgestudeerden. Daarnaast heeft Stoas geïnvesteerd in een masteropleiding voor excellente docenten in het onderwijs en twee Associate degree-opleidingen: 'groene onderwijsondersteuner' en 'bloemsierkunst'. Stoas heeft het voornemen daaraan de tweedegraads lerarenopleiding 'consumptieve technieken' toe te voegen. Stoas geeft aan dat een hogeschool met één opleiding kwetsbaar is en dat stakeholders frequent aangeven dat uitbreiding van de hogeschool met opleidingen en activiteiten gericht op de professionalisering van de (toekomstige leraar) in het groene onderwijs wenselijk is voor het stelsel. Desalniettemin constateert de commissie dat het instellingsvoorstel slechts weinig concrete ambities heeft. Ondanks de beperkte concreetheid concludeert de commissie dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* dat het HAO de komende jaren gezamenlijk een professionaliseringsslag wil maken. De commissie constateert dat het voorstel van Stoas voornemens bevat om de huidige onderzoekscapaciteit uit te breiden en de verbinding tussen praktijkgericht onderzoek en onderwijs te versterken. Dit proces zal plaatsvinden via de uitbreiding van het aantal lectoraten, het aandeel docenten dat onderzoek doet en onderzoeksplaatsen binnen kenniskringen. Daarnaast zal er ook een toename zijn van extern gefinancierde onderzoeksplaatsen, maar ook van het aantal excellente studenten dat actief zal zijn binnen onderzoekslectoraten. De commissie constateert dat de beoogde uitbreiding mogelijkheden biedt voor verdere samenwerking binnen het beroepenveld waaronder de Agrarische Opleidings Centra (AOC) en vmbo/mbo-scholen. De commissie heeft waardering voor de ambities op het gebied van onderzoek en valorisatie maar heeft twijfels in hoeverre deze realiseerbaar zijn - gezien de betrekkelijk geringe onderzoekscapaciteit binnen Stoas. De commissie constateert dat het voorstel voornemens heeft om ondernemendheid en ondernemerschap binnen Stoas te bevorderen, met name door samenwerking met Wageningen UR in het kader van het 'StartLife - Fostering Entrepreneurschap'-initiatief. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als merendeels ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie heeft in het voorstel voornemens aangetroffen die tot doel hebben om de zwaartepuntvorming en de differentiatie van onderwijs en onderzoek te bevorderen. De commissie constateert dat de Human Capital Agenda's van de topsectoren Agrofood en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen het HAO een verdere impuls geven. Inhoudelijk wordt op drie punten versterking aangebracht: het imago van de sectoren bij de jongeren, een betere afstemming van de 'Leven Lang Leren'-programma's tussen onderwijs en bedrijfsleven, en het versterken van de interactie tussen beroepspraktijk en onderwijs.

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat het HAO in het sectorplan kiest voor negen expertisethema's: 1. Voedsel, voeding en gezondheid; 2. Biobased; 3. Duurzaam ondernemen in agrofood; 4. Tuinbouw/Greenport; 5. Dierenwelzijn, diergezondheidszorg, dierhouderij; 6. Regionale transitie, stad- en streekontwikkeling; 7. Leren en innoveren; 8. Natuur, landschap, water; 9. Groene kennis voor (wereld) burgers. In het beoordelingskader is aangegeven dat specifiek voor het HAO geldt dat met de selectieve middelen verder inhoud wordt gegeven aan het vervolgtraject in het verlengde van het sectorplan HAO. Naast de twee al bestaande Centres of Expertise op de gebieden Biobased en Greenports, wil het HAO de komende drie jaren nog vier zwaartepunten uitbouwen tot Centres of Expertise, te weten 'Food', 'Dier', 'Duurzaam Produceren en Ondernemen' en 'Duurzaam Leren en Ontwikkelen'. Het selectief budget zal door het HAO worden ingezet op het ontwikkelen van businessplannen voor de Centres of Expertise.

De commissie constateert dat het HAO voorstelt om de gezamenlijke kennisontwikkeling vorm te geven via een netwerkaanpak. De centra worden getrokken door één van de instellingen binnen het HAO, met een heldere participatie van alle instellingen. Iedere instelling sluit daarbij aan op specifieke kenmerken van de bedrijven en instellingen in haar eigen regio en op de eigen ontwikkelde of beschikbare expertise. De commissie ziet de netwerkorganisatie als een interessant voorbeeld voor andere instellingen. De commissie deelt de mening van het HAO om niet direct op alle negen zwaartepunten van het HAO een Centre of Expertise te starten, maar te beginnen met zwaartepunten die een duidelijke inbedding in de regio hebben. De commissie constateert dat alle netwerkcentra weliswaar op hetzelfde model zijn gebaseerd, maar dat het ontwikkelstadium verschilt. Van de vier nieuw voorgestelde netwerkcentra beoordeelt de commissie met name het netwerkcenter 'Duurzaam Produceren en Ondernemen' als positief. Gezien de al bestaande samenwerkingsverbanden en netwerken valt te verwachten dat een goed Centre of Expertise kan worden opgebouwd. Een en ander moet nog wel zijn beslag krijgen, maar vertrouwen is zeker gewettigd. De overige drie voorgestelde netwerkcentra 'Dier', 'Food' en 'Duurzaam Leren en Ontwikkelen' zijn nog onvoldoende uitgewerkt en worden door de commissie daarom op de korte termijn als minder kansrijk gezien. De commissie constateert daarbij wel dat het netwerkcenter 'Dier' beter gepositioneerd lijkt dan de andere voorgestelde centra, ook omdat de keten goed georganiseerd is. De commissie moedigt het HAO evenwel aan om de plannen met betrekking tot de vier netwerkcentra nader uit te werken tot concrete businessplannen en deze volgend jaar voor advies aan de commissie voor te leggen.

De commissie constateert verder dat het voorstel van Stoas voornemens bevat om de aansluiting bij de regio te versterken. De nieuwe locatie in Wageningen biedt kansen op samenwerking met lokale kennisinstellingen en bedrijven. Daarmee zal de verbinding bij lokale initiatieven, zoals de Food Valley, worden verbeterd. De commissie concludeert dat Stoas voldoende beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat Stoas aan de ene kant aansluiting vindt bij het HAO-sectorplan en aan de andere kant bij het veld van de tweedegraads lerarenopleidingen. Stoas geeft aan dat het beleid gericht op de versterking van de lerarenopleidingen (Krachtig Meesterschap) onder andere heeft geleid tot de 'kennisbasis groene lerarenopleiding', gevalideerd door het werkveld en experts op

het gebied van het opleiden van leraren. Stoas heeft een sterk samenwerkingsverband met de AOC. Wat betreft de onderwijsdifferentiatie binnen de opleiding constateert de commissie dat de student bij Stoas leert in de reële beroepscontext, en leert en werkt in verschillende communities. De commissie concludeert dat Stoas goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat Stoas met haar voorstel substantieel inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert dat Stoas kan bogen op een infrastructuur en track record als gespecialiseerde 'groene' lerarenopleiding binnen het HAO en de AeresGroep. Tegelijkertijd constateert de commissie dat Stoas de capaciteit in de komende jaren slechts geleidelijk uitbouwt. Bovendien lijken de beschikbare middelen betrekkelijk gering te zijn in relatie tot de vele ambities en initiatieven op het gebied van onderzoek en samenwerking.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als merendeels uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat Stoas aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: '30% van het docentencorps heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid een periode van 1 of 2 jaar onderzoek te doen in de kenniskring' (p. 23) en 'De project en contractportefeuille bedraagt maximaal 25% van de omzet' (p. 24).

Advies aan de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

Op grond van de beoordeling van het voorstel van Stoas Hogeschool op basis van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van Stoas Hogeschool als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat Stoas Hogeschool in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van Stoas Hogeschool in de categorie 'goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	43,0 %	25,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	0,0 %	2,0 %
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	65,6 %	72,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	3,6	3,8
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	68 %	80 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,83	1,89

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="16"/> pag ambitie: <input type="text" value="20"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie staat ingeschreven bij een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="16"/> pag ambitie: <input type="text" value="20; brief"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="16"/> pag ambitie: <input type="text" value="20"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Gemiddelde NSE studenttevredenscore op 5-puntsschaal.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="16"/> pag ambitie: <input type="text" value="20"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="21 brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="21 brief"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p>
	<p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p>
	<p>pag nulmeting: <input data-bbox="991 436 1066 459" type="text" value="16"/> pag ambitie: <input data-bbox="1230 436 1305 459" type="text" value="22"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p>
	<p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p>
	<p>pag nulmeting: <input data-bbox="991 604 1066 627" type="text" value="22 brief"/> pag ambitie: <input data-bbox="1230 604 1305 627" type="text" value="22 brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van Stoas Hogeschool

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW mede namens minister van EL&I 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	3

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	2 x 3 = 6
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	12

De staatssecretaris van OCW heeft mede namens de minister van EL&I (brief 26 april 2012) de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'goed'.